

HET V OLKS BELA NG

LIBERAAL VLAAMS TIJDSCHRIFT
WWW.HETVOLKSBELANG.BE

Nr 9 • november 2025
Jaargang 145 • maandblad

In dit nummer:

EDITORIAAL

Crisis met voorbedachten rade / 2

LVV

Eindejaarsreceptie / 3

ANALYSE

Een jaar na de
gemeenteraadsverkiezingen / 4

BUITENLAND

Van gidsland naar gipsland / 6

ECONOMIE

Ontploffende Vlaamse schuld / 9

SAMENLEVING

Links en rechts is dood
in Vlaanderen / 10

BOEKEN

1933: extreemrechts, toen en nu / 11

OPINIE

De zelfgroeijende overheid / 12

Links-liberalen winnen in Nederland

Er is nog hoop voor de liberalen, zeker de links-liberalen. In Nederland werd de links-liberale partij D66 van Rob Jetten de grootste en is nu aan zet voor de vorming van een nieuwe regering. Jetten zal wellicht de nieuwe Nederlandse minister-president worden. Nederland hoopt hiermee een lange periode van politieke instabiliteit af te ronden.

**Lees onze analyse op blz. 6.
Het opiniestuk op blz. 10.**

D66-leider Rob Jetten.

“*Na het federaal begrotingsakkoord zijn de geruchten over vervroegde verkiezingen niet weg.*”

Voorwoord door Bert Cornelis

Crisis met voorbedachten rade?

Nu er een federaal begrotingsakkoord is, rijst de vraag hoe de regering De Wever de komende maanden zal verder strompelen naar een mogelijk vervroegde eindmeet. Net voor het akkoord werd gesloten, gonsde het alleszins in de Wetstraat van de geruchten over een mogelijke vervroegde verkiezingsslag.

Ons land zat politiek lange tijd in een diepe impasse omdat De Wever na de herfstvakantie er niet in slaagde om zijn begrotingsbesprekingen af te ronden en zijn 'State of the Union' in het federaal parlement voor te lezen. Hij trok dan maar naar de koning die hem tot tweede kerstdag gaf om zijn zaak op orde te krijgen. Sinds zijn bezoek aan de koning was er bitter weinig vooruitgang geboekt en stonden de verhoudingen binnen de federale regering nog op scherper. Gebeten hond was MR-voorzitter Bouchez die van geen belastingverhogingen wou weten en onverzettelijk het grootkapitaal bleef verdedigen. Hij heeft bovendien zijn plan om met een MR-Vlaanderen te beginnen helemaal niet opgeborgen. Zelfs de Vlaamse ondernemers kwam hij eigenhandig in West-Vlaanderen bewerken.

Voorafname

Handig als hij is nam de premier al een voorafname op een mogelijke val van zijn regering: het land verdraagt geen uitstelgedrag meer; er komen geen verlengingen voor onderhandelingen meer; na Kerstmis is het buigen of barsten... De Wever is voor een tijdje gered, maar de vraag is maar hoe zijn akkoord bij de buitenwacht zal onthaald worden. De dagen na het akkoord werd het land in een stakingsgolf gestort omdat de vakbonden al lang de sociale maatregelen, vooral voor de pensioenen, niet lusten.

Vervroegde verkiezingen waren het zwaard

dat constant boven de onderhandelaars hing, en wellicht hebben ze ingezien dat daar niemand bij gebaat was. Bij de N-VA was men ervan overtuigd dat het nog te vroeg was, en een voortijdige val van de regering wel eens een flinke verkiezingsmep zou betekenen. Bij Bouchez en de MR blijft men nogal zegezeke, dus Bouchez speelde met betere kaarten. Les Engagés, Vooruit en de CD&V stonden wat beteuterd te kijken naar dit spektakel van de MR-voorzitter. Ook zij hebben weinig te winnen bij verkiezingen.

Je zou dan zeggen dat de oppositie uit deze crisis munt kon uitslaan. Maar dat is verre van zeker, misschien op het Vlaams Belang en de PVDA na. Bij Open Vld is men lang niet klaar om naar verkiezingen te gaan. De ambitieuze Open Vld-voorzitter Frédéric De Gucht loopt zich nog warm. In de Kamer bood zijn fractie de regering De Wever al aan om een wisselmeerderheid te maken om "de nodige hervormingen" te stemmen.

Wat wel zeker is, na verkiezingen zal de Waalse PS opnieuw ten tonele verschijnen. De Franstalige socialisten voeren een stevige oppositie en aan PS-voorzitter Magette heeft De Wever een voor hem bekende bijzonder lastige tegenstrever.

Maar het zwaarst weegt voor De Wever wellicht de belabberde situatie van ons land op internationaal vlak. Hij heeft België flink verdedigd in de Euroclear-affaire en van zijn Europese partners terecht enige solidariteit geëist, om de bevroren Russische tegoeden als onderpand te gebruiken, maar tussen zeggen en doen gaapt hier een grote kloof. De Russische dreiging die ons boven het hoofd hangt als we het geld van Poetin afnemen, is niet weg. We werden al bestookt met drones, maar tot op heden tast de minister van Defensie nog altijd in het duister over de ware

eigenaars van die vervelende tuigen. Heel geruststellend voor onze veiligheid is dat niet. En dan hebben we het nog niet gehad over Brussel waar men er maar niet in slaagt om een regering te vormen. Ook dit weegt door op de federale politiek en het imago van ons land.

De ontbinding van België

Intussen vervliegt België en het is maar de vraag in welke staat ons land in 2030 zijn tweehonderdste verjaardag zal vieren. Die ontbinding is nu ingezet met de finale afschaffing van de Senaat, een jarenlange eis van de Vlaamsnationalisten. Eén probleem: daarvoor is een speciale meerderheid nodig, dus zal de hulp van de PS nodig zijn. Dat wordt nog spannend.

We hebben hier altijd met enige reserve gereageerd op een Vlaamsnationalist als federaal premier, lid van een partij die de ondergang van België wil (artikel 1 van de partijstatuten: "In haar streven naar een beter bestuur en meer democratie kiest de Nieuw-Vlaamse Alliantie logischerwijs voor de onafhankelijke republiek Vlaanderen, lidstaat van een democratische Europese Unie"). Het is een duistere gedachte dat ze bij de N-VA de huidige crisis met voorbedachten rade hebben georganiseerd om uiteindelijk te kunnen bewijzen dat in de Belgische Staat toch niets werkt.

WOENSDAG
17/12/2025
Liberas, Gent

Einde Jaars Receptie

met Jürgen Ingels

17 december
in Gent

LVB-eindejaarsreceptie met Jürgen Ingels

Beste medestander,

2025 loopt stilaan op zijn einde — een jaar vol politieke spanning en economische uitdagingen. **De regering De Wever** heeft na weken onderhandelen nog **geen begrotingsakkoord**. In Vlaanderen horen we intussen toenemende onrust over energie- en loonkosten, en waarschuwen bedrijven voor een verlies aan **concurrentiekracht**. Binnen onze liberale familie waait dan weer een nieuwe wind: **Frédéric De Gucht** nam in september het voorzitterschap van **Open Vld** op zich en probeert het liberale vuur opnieuw aan te wakkeren. Intussen schuiven de geopolitieke panelen wereldwijd verder, met voortdurende onzekerheid in Oekraïne en blijft het Amerikaans beleid onder Donald Trump onvoorspelbaar.

In zo'n context is het belangrijker dan ooit dat het **Liberaal Vlaams Verbond** zijn onafhankelijke en toekomstgerichte stem laat horen. Het LVB bleef in 2025 trouw aan zijn rol als denktank en ontmoetingsplaats voor Vlaamse liberalen. Een hoogtepunt was ongetwijfeld de **Staten-Generaal van het Vlaams Liberalisme** in mei dit jaar, waar ruim honderd leden en sympathisanten samen nadachten over de toekomst van het liberalisme in Vlaanderen.

Met die geest van open debat en vernieuwing sluiten we het jaar af met een **Eindejaarsreceptie op woensdag 17 december 2025 in Liberis, Gent (Kramersplein 23)**. Onze gast is ondernemer **Jürgen Ingels** die het zal hebben over de kansen en hindernissen voor ondernemerschap in België, en hoe beleid en ondernemingszin elkaar beter kunnen versterken. Jürgen brengt een klare kijk op innovatie, risico en vrijheid. In tijden van disruptie en de snelle opkomst van Artificiële Intelligentie is hij - met zijn ervaring en verwezenlijking in o.a. digitale betalingssystemen - ideaal geplaatst om zijn visie te verkondigen. Na de uiteenzetting bent u van harte uitgenodigd om na te praten bij een drankje en een hapje.

Inschrijven

De deuren openen om **18u30**, de lezing start om **19u30**. Inschrijven is verplicht via info@hetlvb.be. De inkom is **gratis voor leden** en bedraagt **20 euro voor niet-leden**. We hopen u talrijk te mogen verwelkomen op deze inspirerende avond, om samen het glas te heffen op een komend jaar vol vrijheid, initiatief en vertrouwen.

Tot slot is **uw financiële steun** uiteraard onontbeerlijk om een degelijke kwalitatieve werking te kunnen garanderen. Dankzij uw gulle

bijdrage kunnen we onze rol van **onafhankelijke en stuwende koepelvereniging binnen de brede liberale familie** blijven vervullen.

Lidmaatschap LVB

De **lidmaatschapsbijdrage** voor 2026 bedraagt **30,00 euro**. Voor **50,00 euro** wordt u steunend lid van de vereniging. U ontvangt dan tevens elke maand het liberaal tijdschrift '**Het Volksbelang**'.

U kan ons steunen door te storten op het IBAN-nummer **BE93 2900 5218 0967** of via deze QR-code:

Wij rekenen op uw onverminderde steun.
Voorzitter Maarten De Bousser
Erevoorzitter Clair Ysebaert

Om meer volk naar de stembus te krijgen, enkele suggesties voor de locaties van de stemlokalen: bioscopen, stations, winkelcentra...

Lokale verkiezingen: *een jaar later*

Kris De Beule
Liberas

Peter Laroy
Liberas

De tweejaarlijkse studiedag van het Herman De Croo Centrum vzw, vrijdag 17 oktober 2025, stond dit keer in het teken van de lokale verkiezingen van 2024. Het colloquium "Een jaar later, tijd om te evalueren" bekeek en evalueerde de ingrijpende hervormingen in ons kiessysteem die bij de lokale en provinciale verkiezingen van 13 oktober 2024 werden ingevoerd. De naamgever van de organiserende vereniging, tegelijkertijd de nestor van het liberalisme in Vlaanderen, onderstreept hiermee zijn voorliefde voor lokale politiek.

Ingrijpende vernieuwingen

Bij de verkiezingen van 13 oktober 2024 in Vlaanderen vielen ingrijpende vernieuwingen in het kiessysteem te noteren. De meest opvallende wijziging was de afschaffing van de opkomstplicht: kiezers besloten zelf of ze

gingen stemmen. Daarnaast verdween ook de invloed van de lijststem op de toewijzing van zetels binnen een lijst. Kandidaten werden voortaan enkel verkozen op basis van hun voorkeurstemmen, waardoor de kiezer rechtstreeks meer invloed heeft gekregen op

wie verkozen wordt. Verder werd de kandidaat met de meeste naamstemmen van de grootste fractie binnen de coalitie de burgemeester. Ten slotte kreeg de stemmenkampioen van de grootste lijst gedurende veertien dagen de exclusieve kans om een meerderheidscoalitie

te vormen. Het doel van deze hervormingen bestond erin om het lokale bestuur democratischer te maken, de transparantie te verhogen en de kiezer dichter bij de politiek te brengen.

Terugblik op de hervorming

Een jaar na deze verkiezingen organiseerde het Herman De Croo Centrum vzw een studiedag waarin de gevolgen en resultaten van deze wijzigingen onder de loep werden geplaatst. In de openingslezing schetste Bart Somers als gewezen Vlaams minister van Binnenlands Bestuur de totstandkoming van deze veranderingen. Hij maakte van de gelegenheid gebruik om er fijntjes op te wijzen dat de afschaffing van de stemplicht een oude eis was van de liberalen, zowel van de PVV, als later van de VLD op het congres "Burgerdemocratie".

Onder aansturing van politicoloog prof. dr. Herwig Reynaert (intussen vice-rector UGent) vond reeds veel onderzoek plaats over de gevolgen van deze wijzigingen. Experts kwamen op deze goed bijgewoonde studiedag enkele onderzoekresultaten uitgebreid voorstellen. Deze inzichten vormden het vertrekpunt voor aanvullende panelgesprekken samengesteld uit ambtenaren, onderzoekers en lokale politici.

De nestor van de Vlaamse liberalen Herman De Croo tijdens de studiedag van zijn centrum.

Herwig Reynaert, de nieuwe vice-rector van de RU Gent samen met de nieuwe rector Petra De Sutter: uit onderzoek blijkt dat zeker in de jongere leeftijdscategorieën heel wat mensen niet meer gaan stemmen na de afschaffing van de opkomstplicht.

Opkomstplicht: stimuleren en herdenken

De diverse sprekers stonden lange tijd stil bij de voor- en nadelen van de niet-verplichte stemming. Uit onderzoek blijkt dat zeker in de jongere leeftijdscategorieën dit heel wat mensen aanzet om niet meer op te dagen. Ouderen komen nu nog stemmen, vaak ook uit gewoonte en innerlijke motivatie. De vraag stelt zich wat dit op termijn zal betekenen. Vergelijking met studies uit Nederland, waar de kiezer reeds veel langer vrij is, leert dat uiteindelijk ongeveer de helft van de kiezers zich nog naar de stembus begeeft, wat voorlopig in Vlaanderen nog niet het geval is. Tijdens de discussie met het publiek kwam ook de bezorgdheid naar boven of een dergelijke lage opkomst uiteindelijk niet de legitimiteit ondergraaft. In eenvoudige termen gesteld: heeft wie niet gaat stemmen nog recht om zijn stem te laten horen bij bepaalde beslissingen?

Om de participatie van de burger te verhogen kwamen tijdens deze dag ook enkele suggesties aan de oppervlakte zoals bewustwordingscampagnes en stembureaus op plaatsen waar mensen toch komen: bioscoop, station, winkelcentra. Ook hiervoor werd naar onze noorderburen gekeken waar dit al langer mogelijk is. Herhaaldelijk werd ook gepleit voor het invoeren van de mogelijkheid om digitaal te stemmen. De kans om te stemmen via smartphone vanuit de huiskamer zou de twijfelende groep kiezers, die duidelijk

zichtbaar was in de onderzoeksresultaten, alsnog over de streep trekken.

Andere wijzigingen en de toekomst

In een tweede dagdeel bogen de aanwezigen zich over de andere wijzigingen. De lokale politici maakten duidelijk dat er nog wat verfijning mogelijk is aan de huidige procedure om zo snel mogelijk tot een bestuur te komen. Zij stelden ook vast dat differentiatie tussen landelijke gemeenten en grote steden wel nodig was. Het doorwegen van de voorkeurstemmen leek voor de meeste aanwezigen een gelukke ingreep. Maar het zogenaamde cascadesysteem (waarbij het initiatiefrecht om een coalitie te vormen wordt doorgegeven wanneer de stemmenkampioen van de grootste partij er niet in slaagt) werd eerder negatief ervaren.

De academici van dienst drongen er tot slot op aan om hun onderzoeksresultaten niet in de koelkast op te bergen. Hun werk levert stof op om verder te debatteren met open vizier. Wanneer elementen uit de hervorming niet werken, inzonderheid wat betreft de opkomstplicht, dan is het in het belang van de democratie dat aanpassing mogelijk is, ook al zijn de maatregelen nog maar net genomen.

Lukas De Vos

Rekkelijken en Preciezen zijn allebei tegen een muur gebotst in de Nederlandse verkiezingen van 29 oktober 2025. Net als in de zeventiende eeuw zijn de persoonlijke vrijheidsadepten én de predestinatievolgelingen uit het calvinistische arendsnest te pletter gevlogen in onderlinge verwijten en een schrijnend tekort aan zelfrelativering. Vertaald naar vandaag is het failliet aangetoond van losbandige "vrijheid blijheid" en van stugge rechtlijnigheid. Het verlies van links en uiterst rechts deelt dezelfde onoordeelkundigheid: wie zich opwerpt als ideoloog komt van een kale reis thuis, wie zich pragmatisch opstelt verzandt desondanks in een ideologie. Geert Mak noemde het "een strijd om de werkelijkheid". Dat is juist, maar met dien verstande dat realisme geen vrijgeleide geeft om terug te grijpen naar ingebeelde postulaten.

Verkruiemeld

En dat waren er veel in de kiesstrijd. Migratie, woningnood, sociale desintegratie, drugsproblematiek, de rechtsstaat, de Gaza-oorlog, de slechte voetbalresultaten in Europa, het klimaat, het volstreekte uitgeven van wat

De gedoodverfde nieuwe Nederlandse minister-president Frans Timmermans (Groen Links-PVDA) kon tijdens de campagne niet overtuigen en verloor het politieke podium na zijn verkiezingsnederlaag.

gemakkelijkheidshalve polarisering heet, maar het niet is. Nederland is verkruiemeld, niet geperst tussen links en rechts. Het hervalt in tijdelijke bondgenootschappen tussen stadsprivileges en handelsbelangen zoals bij de vorming van de confederale Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden: ieder voor zich, maar samen tegen de dreigingen van buitenaf. Toen tegen de bedilzucht van Filips II, vandaag met opgestoken stekels tegen Europa. Ook nu bleek herboren nationalisme (lees: hebzucht en betweterigheid en een onbestaand eenheidsgevoel) de drijfveer te zijn van al dat oranje-blanje-bleu vlaggengezwaai. Dat pakte goed uit voor de winnaar van de verkiezingen: de links (nou ja) liberale (nou ja) D'66 van Rob Jetten. Sprong, twee jaar na de vorige parlementsverkiezingen en de amechtige "regering" van technocraat Dick Schoof waarin amper beslissingen werden genomen, van 9 naar 26 zetels in de Tweede Kamer. Amper 30.000 stemmen meer dan de geklopte populist en hagepreker Geert Wilders (PVV). De PVV haalde evenveel zetels, maar verloor er wel elf. D'66 haalde wel niet meer dan goed 16 % van de stemmen.

Opgestoken vinger

Dat Nederland geen kiesdrempel hanteert is uitermate democratisch, maar niet

bevorderlijk om stabiele regeringen te vormen. Er zitten nu 15 partijen in het halfroond van 150 parlementariërs, daar kan België nog een puntje aan zuigen. Ware het niet lachwekkend dat daar een Partij voor de Dieren bijzit, BoerenBurgerBeweging, Volters, vijftigplussers, Denkers, ja zelfs de oudste politieke partij SGP (Staatkundig Gereformeerde Partij, 3 zetels), wat ze alle gemeen hebben is een rotsvast geloof in het opgestoken vingertje. Van Wilders' doemgedachten en inwijdingsangst tot Timmermans' klimaatmaatregelen.

En dat past nou net niet in het ongebreidelde vrijhandelsdenken en de begrotingsdiscipline wat de grondslag is van het Nederlandse succes. Ivo Marx schudde in De Standaard het hoofd bij zoveel onbegrijpelijke zelfbevelekking. In een land dat de hoogste werkzaamheidsgraad ter wereld heeft (waardoor de sociale uitkeringen kunnen gehalveerd worden), een vrijwel onbestaande overheidsschuld, hoge arbeidsverloning en sociale bescherming, waar klagen ze over, die malcontenten? "Het is ronduit verbijsterend dat Nederlanders hun heil hebben gezocht bij fantasien en charlatans zoals Pim Fortuyn en Thierry Baudet", verzucht Marx. Hij wijst het aan de vervreemding tussen bestuur en burger. Maar die is nooit weggeweest,

Nederland Van gidsland naar gipsland

Rob Jetten bracht als partijleider het links-liberale D66 naar een historische verkiezingsoverwinning in Nederland.

de grote bankencrisis en financiële instorting na 2008: het bleef onverbiddelijk afkerig (net als Finland, Oostenrijk en Duitsland) om zich lankmoedig te tonen voor de zwakkere lidstaten in de EU, Griekenland, Portugal, Italië, Oost-Europese partners, die maar met grote moeite, IMF-steun en vooral verarming van een groot deel van de bevolking, uit de afgrond konden kruipen.

Nederland leeft in een schaduwwereld, wentelt zich in zijn spiegelbeeld en ziet alleen de perfectie van zijn uiterlijk (het omgekeerde van Oscar Wildes Picture of Dorian Gray), en is altijd op zoek naar een nieuwe messias, de verlosser die de (imaginaire) netwerkfeilen bij toverslag zal wegwerken. Het schiet verbouwereerd in een kramp als het internationaal geconfronteerd wordt met onwilligheid, zoals bij de Val van Fort Zeelandia tegen Koxinga (1662), de snelle overgave aan Nazi-Duitsland, de dekolonisering van Indonesië, de Servische uitmoording van moslims in Srebrenica.

Utopisch denken?

Mak heeft gelijk als hij beklemtoont dat het populisme nog lang niet is uitgeroeid. Zelfs in het breedlachend vertoog van Jetten zit utopisch denken ingebakken. Gratis kinderopvang voor iedereen? Dat komt alleen de verfoeide migranten ten goede, verluidt het.

de handelsgeest teert op concurrentie en ondernemingsdrift.

Schaduwwereld

Dat heeft Nederland getoond als natie tijdens

Wordt het Torentje in Den Haag, het kantoor van de Nederlandse minister-president straks ingenomen door Rob Jetten van D66?

Om de woningnood te verhelpen belooft Jetten tien nieuwe steden te bouwen. Een nieuwe Ark des Verbonds zou nuttiger zijn. Want om gauwgauw 400.000 huizen bij te bouwen, is wel veel verbeelding nodig. The Economist wijst op de zere plek: "Social housing corporations, which provide 30 % of the country's housing, have waiting-lists ten years long in some cities; young people and immigrants find it all but impossible to find apartments". Woningen en huurkamers zijn gewoon onbetaalbaar voor deze categorieën. En de sluipende verrechtsing heeft de afkeer van inwijkelingen fors doen stijgen en verhindert dat nieuwe opvangcentra konden geopend worden. De consensus over het hele spectrum van de politiek is nagenoeg volledig, zelfs Jetten en zijn gezworen coalitiepartner van het CDA, Henri Bontenbal, schromen zich niet meer voor beperkingsmaatregelen. "We moeten harder optreden tegen uitgeprocedeerde asielzoekers. Als mensen hier niet horen te zijn en de rechtsstaat wijst ze uit", dan moet dat ook gebeuren, aldus Bontenbal, die opnieuw legerdienst wil verplichten, en niet over zijn lippen krijgt dat weigering van homoseksuele leerlingen in reformatorische scholen onwettelijk is. Jetten zelf vindt het migratiesysteem maar "kut", haalt de neus op voor jonge boefjes en ongemanierde straatlopers, en staat open voor een herziening van het VN-vluchtelingenverdrag uit 1951, dat uitwijzing naar het land van herkomst verbiedt als vervolging waarschijnlijk is. Jetten voelt zich gesterkt door het feit dat zelfs Europa er niet in slaagt de interne afspraken uit te voeren: opvang in de eerste lidstaat waar de vluchteling toekomt (Duitsland sluist nogal wat ongewensten door naar Polen) en eerlijke verdeling van asielzoekers over de lidstaten (notoir is de weigering van Hongarije om nog migranten op te nemen en hun "één enkele reis naar Brussel" aanbiedt).

Geen centrum meer

Eigenlijk betekent een dergelijke ontwikkeling dat er geen centrum meer bestaat in Nederland, en dat soms wilde eisen van een Fortuyn of Wilders en zijn PVV gemeengoed zijn geworden. Het gidsland van vroeger – toen sefardische joden zonder moeite werden geïntegreerd nadat ze uit Spanje waren gezet – is zo vermolmd als de Westerse democratie zelf. Nederland is een gipsland geworden, een aan elkaar geplakt geheel van ondernemingen en handelaars dat op wankel benen staat, omdat alleen in opgefokte eigendunk (sport, cultuur, literatuur, film, theater, Engelstaligheid,...) een "oranjegevoel" wordt opgevoerd. Nederland bestaat niet, opperde een satirisch filmpje van BNNVARA op Youtube (16 januari 2018). Alleen het

VVD-leidster Dilan Yesilgöz kon stand houden, maar zij wijst elke samenwerking met Groen Links-PVDA af.

Koninkrijk Nederland bestaat (met boven- en benedenwindse eilanden), ook al woont 98,32 % in Nederland, de rest op de eilanden. Eerder had Hans Groen al op 8 juni 2011 in hetzelfde medium aangetoond dat de Nederlandse Cultuur niet bestaat. Want ze "is per definitie multicultureel". Sterker nog, de Gouden eeuw berust op ingevoerde arbeidskrachten. En op het eind van de 17e eeuw "was in Amsterdam 2/3 van de ondertrouwde bruidegoms immigrant". De toestroom van protestantse Vlamingen na de Val van Antwerpen zorgde voor investeringen die de VOC en de WIC alle slagkracht gaf om wereldwijd factorijen en wingewesten te stichten. Later kwamen behalve vervolgde joden uit Midden-Europa, ook een massa Franse Hugenoten naar Nederland (18e eeuw), gevolgd door Duitsers (19e eeuw). En Groen besluit: "Diversiteit en tolerantie zijn door de eeuwen heen, de belangrijkste kernwaarden van Nederland. Net als dat potje pindakaas waar we allemaal groot mee zijn geworden, maar van oorsprong toch echt Amerikaans is".

Uitzichtloze gesprekken

Dat eerste is onmiskenbaar, over het tweede valt te discussiëren. Het is in elk geval niet de leidraad van PVV en andere rechtse partijen (FVD, BBB, JA12, VVD), die verdraagzaamheid. Het Centrum (D'66, CDA, VOLT) raakt besmet, zelfs linkse partijen zoals Groen Links-PvdA, DENK of SP. Het maakt een regeringsvorming bijzonder moeilijk. Alweer. België mag in

dezen dan recordhouder zijn (541 dagen), Nederland heeft een handje weg van uitzichtloze gesprekken: Rutte had voor zijn derde mandaat 225 dagen nodig, voor zijn vierde zelfs 299, Schoof zat ook op 223 dagen. Een regering voor Kerstmis is dus een fabeltje. Vooral omdat er geen stabiele meerderheid denkbaar is zonder Groen Links-PvdA én VVD,

die elkaars bloed drinken.

Na de eerste verkenningronde fluit verslaggever Wouter Koolmees in het donker. Twee keer is VVD-voorzitter Dilan Yesilgöz op de koffie geweest bij Koolmees. Twee keer ging het om koffie drinken, en radicale afwijzing van samenwerking met de socialisten. Met technocraten dreigt het vervreemde kiezerskorps nog verder af te drijven. Mark Elchardus merkt terecht op dat "de obsessie met expertise zelden of nooit volstaat om een beslissing te nemen", bij gebrek aan wetenschappelijke evidentie. Het aantreden van een nieuwe jongere generatie (Jetten, Bontenbal, Jesse Klaver) lijkt evenwel vooral gericht op een technocratische benadering, verpakt in utopische wensdromen.

Een bedrijf

Met het aantreden van de eerste openlijke homo als minister-president (Jetten gaat dan nog trouwen met zijn Argentijnse vriend) zal meteen duidelijk worden hoe verdraagzaam Nederland kan blijven, als alles mislukt. De kans dat de Franse polemist Michel Houellebecq alsnog gelijk krijgt, stijgt navenant. Koningin Maxima hernemend zei hij: "Nederland bestaat niet, het is geen land, hooguit een bedrijf". Dat maakt een regering naar Clintons model vrijwel onvermijdelijk: "It's the economy, stupid".

De beloftevolle leider van de Nederlandse christendemocraten, Henri Bontenbal wil opnieuw de verplichte legerdienst invoeren.

Vlaams parlementslicid Egbert Lachaert:

“Regering Diependaele moffelt ontploffende schulden weg met rekenstrucs”

De Vlaamse schuld stijgt tijdens deze legislatuur van 41 miljard naar 75 miljard, en dus meer dan 100% van de ontvangsten. “Dat is volstrekt ongezien”, aldus Open Vld-fractieleider in het Vlaams Parlement Egbert Lachaert. “In plaats van de rem op de uitgaven te zetten, verandert de regering Diependaele dan maar de rekenmethode van de schuldgraad.”

Lachaert: “De ontploffende Vlaamse schuld is te wijten aan het feit dat deze regering gelooft in een steeds grotere overheid. Zo kocht ze de luchthaven van Zaventem, omdat ze daar een Vlaamse leeuw wou op plakken. De factuur van Oosterweel is ook totaal niet meer onder controle en weegt op het budget. Tot slot geloven deze Vlaamse coalitiepartners gewoon dat geld uitgeven elk probleem oplost. Dat is onhoudbaar. De overheid moet kleiner worden en niet nog vetter.”

“Vlaanderen geeft te veel uit”, aldus Lachaert. “Volgens de laatste begrotingsprognoses gaat Vlaanderen volgend jaar opnieuw 1,7 miljard euro in het rood, exclusief Oosterweel en relance-uitgaven. In september heeft de Vlaamse Regering al – voor de middenklasse en werkende Vlaming – een reeks pijnlijke maatregelen genomen. We zullen vanaf volgend jaar allen een zorgtak van 100 euro betalen en werkende Vlamingen worden hoorndol van de bokkensprongen over renovatiesteun.”

“**Vlaanderen geeft te veel uit.**”
Egbert Lachaert

Camouflage

Voor 2027 rest er een ondanks dat alles een gat van minstens 700 miljoen euro. Dit betekent dat men minstens nog eens voor eenzelfde oefening staat om in 2027 tot een evenwicht te komen, berekent Lachaert. Dat evenwicht zal er trouwens enkel in 2027 zijn. Als men de jaren nadien een tekort wil vermijden, zijn nog extra inspanningen van een miljard nodig.

“Opmerkelijk is dat minister-president Diependaele en begrotingsminister Weyts de ontluiserende schuldcijfers proberen

te camoufleren door de schuldgraad plots op een andere manier te berekenen”, stelt de fractieleider vast. “Vlaanderen verplicht steden en gemeenten om de schuld af te zetten tegenover de jaarlijkse inkomsten en uitgaven, maar vergelijkt haar eigen schuld voor het eerst in haar bestaan met het nieuw concept van het bruto regionaal product (BRP). Met die kunstgreep verschrompelt de schuldgraad – op papier – van bijna 100% naar amper 15%.”

Echte oplossing: hervormen en overheid ontvetten

Vlaanderen is voor zijn inkomsten voor een groot stuk afhankelijk van de federale overheid. “De schuld uitdrukken ten opzichte van een bruto regionaal product (BRP), is niet alleen hypocriet maar rondt misleidend. Zo maak je de burger wijs dat er geen probleem is, terwijl het niet duidelijk is hoe de schuld ooit terugbetaald zal worden”, zegt Lachaert. De

berekeningsmethode verandert niets aan de harde realiteit dat de schuld deze legislatuur met bijna 35 miljard stijgt en daarvoor steeds meer rente zal moeten betaald worden.

“Deze regering slaagt er niet in om duidelijke prioriteiten te stellen. De coalitie vindt elkaar enkel in geld uitgeven. De socialisten eisen miljarden extra uitgaven om in deze regering te stappen. Dat geld wordt totaal ondoelmatig uitgegeven. Aan de wachtlijsten in de zorg is niets veranderd en in het onderwijs blijven we in alle rankings onderaan hangen. De les is dat je niet alle problemen oplost door er geld naar te gooien”, aldus Lachaert. “Vlaanderen heeft altijd de ambitie gehad op begroting en op economisch vlak een topregio te zijn. Qua begroting verzanden we straks in een situatie die vergelijkbaar wordt met de andere gewesten, terwijl we ons vroeger met Nederland vergeleken. Economisch raken we ook niet vooruit, want met deze regering wordt geen werk gemaakt van liberale hervormingen, zoals minder regeldruk, snellere vergunningen, of economische vrijheid. Men gelooft in staatskapitalisme en een grote overheid, wat nefast is op termijn.”

Egbert Lachaert: “De Vlaamse regering gelooft in staatskapitalisme en een grote overheid, wat nefast is op termijn.”

Links-rechts is dood in Vlaanderen

Mira Kaloshi

Voormalig voorzitter Jongliberalen Brussel
en Strateeg EU beleidscommunicatie

Politicooloog Marc Swyngedouw (KU Leuven) stelde onlangs in De Morgen dat er "geen lichtblauwe toekomst" voor Open Vld in het verschiet ligt. Volgens hem hebben kiezers die een Vlaamse D66 zouden kunnen steunen al hun plek gevonden in "de linkervleugel van CD&V en Vooruit." Dat, zo suggereert hij, laat Open Vld bijna geen speelruimte.

Als Vlaamse liberaal behoor ik tot dat electoraat, en ik voel me niet thuis bij CD&V of Vooruit. Als voormalig verkiezingskandidaat heb ik nooit geheimgemaakt dat mijn plaats bij Open Vld ligt. Swyngedouw's fout is dat hij vasthoudt aan het verouderde links-rechts-denkkader, alsof dat nog relevant is. Hij plaatst CD&V en Vooruit samen, maar om totaal verkeerde redenen, door te beweren dat ze een "linkervleugel" hebben.

"Belly-Control"

In werkelijkheid zouden beide partijen gemakkelijk in het conservatieve kamp op sociale thema's kunnen worden geplaatst. Denk aan Caroline Gennez' recente oproep tot dwangmaatregelen voor zwangere vrouwen in kwetsbare situaties, of Conner Rousseau die het "absolute recht op kinderen" in vraag stelt. Dit zijn geen alledaagse progressieve standpunten van een linkse partij; ze weerspiegelen een sociale moraliteit die botst met individuele vrijheid, het principe dat progressieve partijen zouden moeten verdedigen. Voormalig Open Vld-voorzitter Eva De Bleeker noemde het terecht "Belly Control." Door het te bekijken vanuit een progressief-conservatief perspectief wordt de redenering glashelder.

Alsof een partij alleen relevant kan zijn door ofwel uitsluitend te focussen op "rechtse" economische thema's en daardoor sociaal geëngageerde kiezers af te stoten, of door sociale thema's te prioriteren ten koste van economische initiatieven.

Kan Open Vld inspiratie halen uit D66? Absoluut. Maar dat betekent niet dat de partij de beleidsdoelstellingen van D66 klakkeloos moet

overnemen. Rob Jetten is meer dan een jonge, charismatische leider die progressieve idealen belichaamt; hij weet hoe hij aansluiting vindt bij de progressieve centrumkiezers van vandaag. Hij verdedigde D66 tegen beschuldigingen dat de partij "rechtser" zou zijn geworden, niet door defensief "links" te roepen, maar door een verfrissende en broodnodige dosis liberaal realisme te brengen in het debat over zogenoemde "rechtse thema's" zoals migratie. Hij ging het onderwerp niet uit de weg en plaatste het evenmin in een links-rechtskader.

“Liberaal realisme brengen in thema's als migratie, dat doet Rob Jetten van D66.”

Wanneer politieke analisten daarom beweren dat D66 aan het "verrechtsen" is, begaan ze een intellectuele fout en trappen ze in de val van Wilders. Geen enkel thema behoort exclusief tot één partij. Jetten maakt dit glashelder in zijn argumentatie, omdat hij begrijpt wat anderen over het hoofd zien: het links-rechtskader is achterhaald. De enige weg is vooruit, niet te verwarren met "Vooruit".

Kunstmatig

Intussen blijft de Vlaamse politiek gevangen in een valse dichotomie: alsof een partij alleen relevant kan zijn door ofwel uitsluitend te focussen op "rechtse" economische thema's en daardoor sociaal geëngageerde kiezers af te stoten, of door sociale thema's te prioriteren ten koste van economische initiatieven. Deze kunstmatige tegenstelling heeft zinvolle hervormingen geblokkeerd, waardoor Vlaamse

partijen naast elkaar bestaan in plaats van op zoek te gaan naar gemeenschappelijke grond langs het progressief-conservatieve spectrum. Waar een Open Vld-politicus misschien zegt: "Sorry, dat is niet ons onderwerp," zegt een D66-lid: "Ja, dat kan wél."

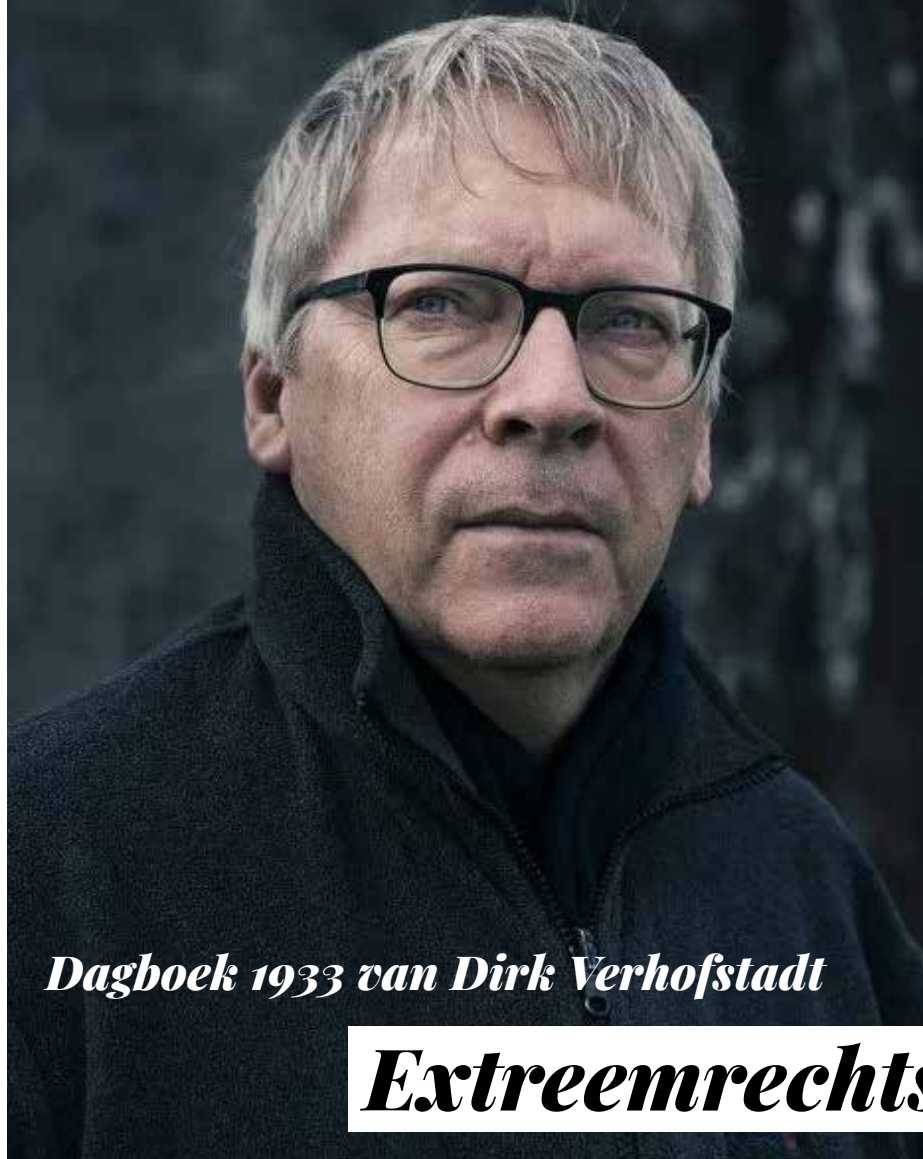
Men kan stellen dat voor Vlaamse liberalen economische beleidsprioriteiten niet alleen gerechtvaardigd, maar essentieel zijn. België kampt met een opgeblazen staat, hoge belastingen en een arbeidsmarkt die wordt gehinderd door rigiditeit en regionale ongelijkheden. Vlaamse liberalen delen taal met hun Nederlandse tegenhangers, maar de institutionele en economische context is volledig anders. Toch hoeft economische focus niet ten koste te gaan van een progressieve maatschappelijke visie. Kijk naar D66: optimisme, de bereidheid om onderwerpen zoals migratie, diversiteit en zelfbeschikking recht in de ogen te kijken, en het vermogen om daadkrachtig te reageren op figuren als Wilders, tonen dat sociale

vooruitgang en economische ambitie elkaar kunnen – en moeten – versterken.

Alles begint met een correcte interpretatie van ons politiek landschap. Partijen plaatsen op een links-rechts-as voelt al lang kunstmatig. Vandaag speelt politiek zich veel meer af langs de progressief-conservatieve as – een perspectief dat eerlijker, actueler en relevanter is voor kiezers. Het laat partijen toe hun economische agenda opnieuw vorm te geven en tegelijk duidelijk te maken aan burgers dat deze doelen naadloos kunnen samengaan met sociaal progressieve waarden.

Er is ruimte voor een progressieve partij die zich inzet voor economische vernieuwing, in Vlaanderen, Brussel én Wallonië, maar iemand moet moedig genoeg zijn om die plek op te eisen.

©Liberales (5/11/2025)

Dagboek 1933 van Dirk Verhofstadt

Extreemrechts, toen en nu

Er is wereldwijd een omslag bezig van parlementaire democratieën naar autoritaire staten. Daar moeten we ons als democraten, van verschillende ideologische gezindheden, tegen verzetten.

Dat is de centrale boodschap in de nieuwe versie van DAGBOEK 1933. Daarin toont Dirk Verhofstadt aan hoe Donald Trump, net als Hitler in de jaren dertig, de democratie in de VS de nek omdraait. Zijn minachting voor rechters en media is ongezien, zijn massadeportaties zijn onmenselijk, en hij zet steeds meer het leger in, uitgerekend in Democratische staten. Hij doet op dezelfde manier aan politiek als in Duitsland in 1933: met leugens, propaganda en geweld. Hij krijgt net als Hitler destijds de steun van miljardairs en is arrogant, ijdel en megalomaan.

Europees probleem

Ook in Europa en elders bestaan veel parallellen tussen extreemrechts vandaag en de situatie in de jaren dertig. Denk aan Poetin, Erdoğan,

Orbán, Wilders, Fico, Meloni, maar ook aan Nigel Farage, Marine Le Pen, de Alternative für Deutschland, het Vlaams Belang, en andere extreemrechtse partijen die de grenzen van de rechtsstaat (willen) overschrijden met hun ondermijning van de rechterlijke macht en de media, hun strijd tegen 'linkse' en andere antifascistische opposenten, hun afkeer voor asielzoekers en vreemdelingen, hun afwijzing van internationale verdragen en hun aanvallen op de democratische instellingen. Volgens de laatste peilingen zou extreemrechts ook in het Verenigd Koninkrijk, Duitsland en Vlaanderen vandaag de grootste partij worden.

DAGBOEK 1933 laat in alle scherppte zien dat wat in nazi-Duitsland in nauwelijks één jaar tijd gebeurde, morgen weer kan plaatsvinden als extreemrechts aan de macht komt. Ook bij ons kan die nachtmerrie opnieuw werkelijkheid worden.

Boekvoorstelling

Liberales nodigt u uit op de voorstelling van

de nieuwe versie van DAGBOEK 1933 op zaterdag 6 december 2025 om 10u30 in de zaal Liberas, Kramersplein 23 te Gent (deuren open om 10 uur). Lawrence Vanhove zal u verwelkomen, Christophe Busch houdt een inleiding en Dirk Verhofstadt geeft een powerpoint-presentatie met heel wat treffende afbeeldingen. Daarna nog vraag en antwoord. Om 12 uur sluiten we af met een receptie. De inkom is gratis. Inschrijven kan op het mailadres verhofstadt.dirk@telenet.be.

Meer info

Meer info over het boek kan verkregen worden bij verhofstadt.dirk@telenet.be.

D. Verhofstadt, Dagboek 1933. Het gevaar van extreemrechts, Houtekiet, Antwerpen, 2025, 29,99.

De zelfgroeierende overheid

Mark Bienstman
mbienstman@hotmail.com

Alle landen worstelen blijkbaar met het onder controle houden van hun overheidsuitgaven. Is dat het gevolg van "slecht" beleid of eerder het gevolg van het niet willen (of durven?) doorrekenen van alle gevolgen van eerder genomen beslissingen?

Laat ons een willekeurig voorbeeld nemen: een gemeente beslist in het kader van de verkeersveiligheid; de strijd tegen de criminaliteit; strijd tegen sluikstorten; een netwerk van slimme camera's te installeren. Er wordt een marktbevraging gedaan – een dossier opgesteld om de investering te laten goedkeuren door de Gemeenteraad, en alles "lijkt" ok.

Top van de ijsberg

Maar daar stopt het verhaal niet: eens de investeringsbeslissing is genomen (en alle nodige budgetten en/of vergunningen zijn voorzien) begint het project "te leven". Eens de camera's werken, volgen er jaarlijks noodzakelijke werkings- en onderhoudskosten -moeten er al eens herstellingen worden uitgevoerd (veelgeflitse burgers durven al eens die camera's onklaar maken ...)- is er personeel nodig om die toestellen te bedienen en de bekomen resultaten te verwerken en op te volgen. Kortom, de initiële investeringsbeslissing is meestal maar het zichtbare topje van de ijsberg en de latere terugkerende werkings- en onderhoudskosten vormen in het begin het onzichtbare (maar wel het grootste) deel van de ijsberg. En dat wordt zelden of nooit voldoende klaar en eerlijk in beeld gebracht (want dan zou het "investeringsdossier" er wel eens minder fraai uitzien...).

Blunderboeken

Deze benadering zien we zowel op lokaal, regionaal als federaal niveau. De jaarlijkse "blunderboeken" van het Rekenhof geven telkens een (pijnlijke) bloemlezing van dit fenomeen. Juist zoals een gezin de aankoop van een nieuwe wagen niet alleen zal laten afhangen van de loutere aankoopprijs, maar men ook zal kijken naar de kosten van verzekering, verbruik, jaarlijkse verkeersbelasting, keuring en onderhoud enz., moet de overheid (op elk niveau) voor elk investeringsdossier "the Total Cost

of Ownership – TCO", klaar en duidelijk in beeld brengen, vooraleer een (investering) beslissing te nemen. Als dat niet (of niet voldoende grondig en eerlijk) gebeurt, krijgen – na verloop van tijd – de beleidsvoerders precies de indruk dat de groei van de (lopende en/of werkings-) uitgaven niet onder controle te krijgen is.

Wat we dan vaak zien gebeuren (en het dossier van de "afbrokkelende" tunnels op de Brusselse Kleine Ring is daar een spectaculair voorbeeld van) is dat men jarenlang het (nochtans noodzakelijk) onderhoud niet doet of slechts met mondjesmaat. Een paar jaar kan men dat rekken en uitstellen, maar vroeg of laat botst men toch tegen een onvermijdelijke realiteit: wat men aan duurzame activa bezit, moet onderhouden worden. En uitstellen –en dus laten verkommeren– leidt nadien tot veel hogere en moeilijker herstellkosten (als het ondertussen al niet leidt tot ongemakken en/

of ongevallen...).

Ontsporing

Dus, heel wat gewone (jaarlijkse) werkingsuitgaven van de overheid, zijn meestal het logisch gevolg van eerder genomen investeringsbeslissingen van diezelfde overheid. Dus de uitgaven groeien niet zo maar... . Doen alsof de "Buitengewone" begroting (zoals dat vroeger werd genoemd) niets te maken heeft met de "gewone" begroting is de kortste weg naar budgettaire ontsporing. En dan vraagt men zich nadien (op een of ander begrotingsconclaaf) af hoe het komt dat de uitgaven zo moeilijk onder controle zijn te krijgen... .